

Na osnovu člana 4.2. i 4.8. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i člana 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 16. jula 2014. godine, donijeta je

ODLUKA

O IZMJENAMA I DOPUNAMA METODOLOGIJE ZA IZRADU TARIFA ZA USLUGE PRIJENOSA ELEKTRIČNE ENERGIJE, NEZAVISNOG OPERATORA SISTEMA I POMOĆNE USLUGE

Član 1.

U Metodologiji za izradu tarifa za usluge prijenosa električne energije, nezavisnog operatora sistema i pomoćne usluge - Prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 93/11), u članu 2. definicija 'kupac' mijenja se i glasi:

“**Kupac**” je licencirani elektroenergetski subjekat (vlasnik licence za snabdijevanje, distribuciju ili proizvodnju električne energije) koji preuzima električnu energiju iz prijenosnog sistema”.

U istom članu definicija '**operator distribucije**' mijenja se i glasi:

“**Operator distributivnog sistema**” je elektroenergetski subjekat koji obavlja djelatnost distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sistemom i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj distributivnog sistema na određenom području, njegovo povezivanje sa drugim sistemima i obezbjeđenje dugoročne sposobnosti sistema da ispuni potrebe za distribucijom električne energije”.

Član 2.

Član 3. mijenja se i glasi:

“Član 3.

(*Skraćenice*)

AD - vrijednost akumulirane amortizacije stalnih sredstava

C_{AS} - troškovi nabavke pomoćnih usluga

C_D - troškovi amortizacije

C_{GA} - vrijednost besplatno preuzetih sredstava

C_L - troškovi nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sistemu

$C_{O\&M}$ - troškovi rada i održavanja

C_{Pen} - vrijednost naknade za neobezbjeđivanje kapaciteta sekundarne regulacije

C_{SecCap} - troškovi nabavke kapaciteta sekundarne regulacije

C_{TerCap} - troškovi nabavke kapaciteta tercijarne regulacije

$DI(\%)$ - troškovi obaveza (duga)

DP - vrijednost obaveza (duga), vrijednost obaveza iz bilansa stanja

ENTSO-E - Evropska mreža operatora prijenosnog sistema za električnu energiju (eng. *European Network of Transmission System Operators for Electricity*)

EP - vrijednost kapitala, vrijednost kapitala iz bilansa stanja

GA - besplatno preuzeta sredstva

k - odnos potrebnog prihoda tarifne komponente za energiju i ukupnog potrebnog prihoda

$k_{PenSecCap}$ - koeficijent naknade za neobezbijeđeni kapacitet sekundarne regulacije

k_{SecCap} - cjenovni koeficijent kapaciteta sekundarne regulacije

k_{TerCap} - cjenovni koeficijent kapaciteta tercijarne rezerve

KM - konvertibilna marka

kvarh - jedinica za reaktivnu energiju (1 kvarh = 1000 varh)

kW - jedinica za aktivnu snagu (1 kW = 1000 W)

kWh - jedinica za aktivnu energiju

$p_{BaseSecCap}$ - osnovna (bazna) cijena kapaciteta sekundarne regulacije

P_C - vršno opterećenje koje se mjeri kod kupaca i predstavlja godišnju sumu svih mjesečnih maksimalnih snaga izmjerenih kod kupaca

p_E - cijena na pragu proizvodne jedinice koja isporučuje energiju regulacije

P_{FalSec} - iznos neobezbijeđenog kapaciteta sekundarne regulacije

p_G - prijenosna mrežarina koju plaćaju proizvođači

p_{ISOG} - tarifa za rad Nezavisnog operatora sistema koju plaćaju proizvođači

p_{ISOL} - tarifa za rad Nezavisnog operatora sistema koju plaćaju kupci

p_L - cijena električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sistemu

p_{LC} - dio prijenosne mrežarine koji plaćaju kupci, a odnosi se na kapacitet (snagu)

p_{LE} - dio prijenosne mrežarine koji plaćaju kupci, a odnosi se na energiju

p_{MR} - referentna cijena električne energije na tržištu

p_{MaxGen} - cijena aktivne energije najskuplje proizvodne jedinice u BiH

$p_{MaxSecCap}$ - granična cijena kapaciteta sekundarne regulacije

$p_{MaxSecCapMont}$ - granična mjesečna cijena kapaciteta sekundarne regulacije

$p_{MaxSecCapYear}$ - granična godišnja cijena kapaciteta sekundarne regulacije

$p_{MaxTerCap}$ - gornja granična cijena kapaciteta tercijarne regulacije

$p_{MaxTerEnUp}$ - granična cijena energije tercijarne regulacije nagore

$p_{PenSecCap}$ - cijena naknade za neobezbijeđeni kapacitet sekundarne regulacije

p_R - cijena prekomjerno preuzete reaktivne energije

p_{SC} - cijena energije sekundarne regulacije
 $p_{SecEnDow}$ - cijena energije sekundarne regulacije nadole
 $p_{SecEnUp}$ - cijena energije sekundarne regulacije nagore
 p_{Sys} - tarifa za systemske usluge
 p_{TCPP} - cijena aktivne energije na pragu proizvodne jedinice koja isporučuje energiju tercijarne regulacije (regulacijske elektrane)
 p_{TerCap} - cijena kapaciteta tercijarne regulacije
 $p_{TerEnDow}$ - cijena energije tercijarne regulacije nadole
 $p_{TerEnUp}$ - cijena energije tercijarne regulacije nagore
 PV - nabavna vrijednost stalnih sredstava
 RAB - regulatorna baza sredstava
 ROA - povrat (prinos) na sredstva
 $ROE(\%)$ - povrat na vlasnički kapital
 RR_G - dio potrebnog prihoda koji se odnosi na mrežarine koje plaćaju proizvođači
 RR_{ISO} - potrebni prihod za obavljanje regulirane djelatnosti (usluge) NOS-a
 RR_{ISOG} - dio potrebnog prihoda Nezavisnog operatora sistema koji se odnosi na tarifu koju plaćaju proizvođači
 RR_{ISOL} - dio potrebnog prihoda Nezavisnog operatora sistema koji se odnosi na tarifu koju plaćaju kupci
 R_{OTH} - ostali prihodi koji se odnose na reguliranu djelatnost uključujući prihod od dodjele prava na korištenje prekograničnih prijenosnih kapaciteta i neto iznos (prihod-rashod) ostvaren iz mehanizma kompenzacije između operatora prijenosnog sistema (ITC mehanizam)
 RR_L - dio potrebnog prihoda koji se odnosi na mrežarine koje plaćaju kupci
 RR_{TR} - potrebni prihod za obavljanje regulirane djelatnosti (usluge) Prijenosne kompanije
 S - razlika cijena energije sekundarne regulacije nagore i nadole
 $T(\%)$ - efektivna porezna stopa na dobit, važeća za tarifni period
 TC - vrijednost pasive iz bilansa stanja
 W_C - aktivna električna energija koju preuzimaju kupci
 W_G - aktivna električna energija koju u prijenosni sistem injektiraju proizvođači priključeni na prijenosni sistem
 $WACC$ - ponderirani prosječni troškovi kapitala
 WC - vrijednost radnog kapitala".

Član 3.

Član 5. mijenja se i glasi:

“Tarife koje donosi DERK su tarifa za usluge prijenosa električne energije (prijenosna mrežarina), tarifa za rad nezavisnog operatora sistema, tarifa za sistemske usluge i tarife za pomoćne usluge.”

Član 4.

Član 26. mijenja se i glasi:

“Član 26.

(Tarife za pomoćne i sistemske usluge)

- (1) Tarife za pomoćne i sistemske usluge će biti dizajnirane tako da pokriju troškove nabavke pomoćnih usluga. NOS nabavlja pomoćne usluge putem javnih ponuda.
- (2) Pomoćne usluge mogu isporučivati svi subjekti u elektroenergetskom sektoru koji imaju mogućnost da obezbijede ove usluge. NOS će obavljati nabavku pomoćnih usluga kroz transakcije sa davaocima tih usluga, a vršit će isporuku sistemskih usluga u cilju optimalnog upravljanja prijenosnim sistemom. NOS je obavezan procijeniti potrebni obim svih pomoćnih i sistemskih usluga na godišnjem nivou i utvrditi finansijski iznos za svaku pojedinačnu uslugu na godišnjem nivou, kao i ukupni finansijski iznos svih potrebnih pomoćnih i sistemskih usluga.
- (3) Pomoćne, odnosno sistemske usluge su:
  - regulacija frekvencije i aktivne snage - primarna, sekundarna i tercijarna;
  - regulacija napona i reaktivne snage;
  - mogućnost pokretanja elektrana bez vanjskog napajanja;
  - pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnom sistemu;
  - eliminiranje odstupanja balansno odgovornih strana od dnevnog rasporeda.
- (4) Sve troškove vezane za nabavku pomoćnih usluga i prihode od pružanja sistemskih usluga NOS će voditi i obračunavati odvojeno od troškova koji se priznaju u okviru tarife za rad NOS-a.
- (5) Izuzetno, u slučaju nemogućnosti nabavke pomoćnih usluga putem javnih ponuda, pomoćne usluge će se nabavljati na regulirani način. U slučaju nabavke pomoćnih usluga na regulirani način, NOS je dužan sačiniti listu proizvodnih jedinica, odnosno elektroenergetskih subjekata koji imaju tehničku mogućnost pružanja pomoćnih usluga u Bosni i Hercegovini, na osnovu koje DERK-u upućuje prijedlog podmirenja potreba za pomoćnim uslugama, a DERK svojom odlukom određuje subjekte koji pružaju pomoćne usluge i utvrđuje tarife za svaku pojedinačnu uslugu.”

Član 5.

Član 28. mijenja se i glasi:

“Član 28.

(Sekundarna regulacija – kapacitet)

- (1) NOS određuje obim potrebne sekundarne rezerve (kapaciteta) u regulacijskom području BiH za svaki kalendarski mjesec u godini, i to za vršni i nevršni period posebno.
- (2) Vršni period opterećenja je svakog dana od 6 do 24 sati, a nevršni period opterećenja je svakog dana od 0 do 6 sati.
- (3) NOS obezbjeđuje sekundarnu regulaciju nabavkom ove usluge na tržištu putem javnih ponuda. NOS je dužan da sa pružaoциma usluga zaključi ugovore u kojima će biti preciziran obim usluga sa detaljnim energetske i finansijske veličinama i ostalim potrebnim podacima.
- (4) Postupak za nabavku rezerve kapaciteta sekundarne regulacije se realizira na godišnjem i na mjesečnom nivou.
- (5) Mjesečne nabavke rezervi kapaciteta sekundarne regulacije se organiziraju radi nabavke nedostajućih količina rezervi kapaciteta sekundarne regulacije. Za one mjesecе za koje su potrebne rezerve kapaciteta sekundarne regulacije u potpunosti nabavljene putem godišnje nabavke, mjesečna nabavka se ne organizira.
- (6) NOS rangira podnesene ponude prema ponuđenoj cijeni rezerve kapaciteta sekundarne regulacije i vrši izbor najpovoljnijih ponuda do nivoa potrebne količine rezerve kapaciteta sekundarne regulacije. Kapacitet sekundarne regulacije plaća se po ponuđenoj cijeni.
- (7) U slučaju da kroz godišnju i mjesečnu tržišnu proceduru nije nabavljen potreban obim kapaciteta sekundarne regulacije za određeni mjesec, NOS vrši raspodjelu nedostajućih količina na pojedine pružaoce usluga, uzimajući u obzir količine nabavljene primjenom tržišnih procedura i pružaoce od kojih su te količine nabavljene. Cijena ovog kapaciteta jednaka je prosječnoj ponderiranoj cijeni kapaciteta obezbijeđenog prihvatanjem najpovoljnijih ponuda iz stava (5) ovog člana.
- (8) Granična cijena rezerve kapaciteta sekundarne regulacije se definira u cilju zaštite učesnika na tržištu, prvenstveno kupaca u uvjetima nedovoljno razvijene konkurencije na tržištu. Granična cijena rezerve kapaciteta sekundarne regulacije jednaka je proizvodu osnovne cijene rezerve kapaciteta sekundarne regulacije i predefiniranog koeficijenta k_{SecCap} koji obezbjeđuje dovoljne podsticaje pružaoциma za obezbijeđenje rezerve kapaciteta sekundarne regulacije.

$$P_{MaxSecCap} = k_{SecCap} * p_{BaseSecCap} ; 1 \leq k_{SecCap} \leq 1,5$$

- (9) Osnovna cijena rezerve kapaciteta sekundarne regulacije je jednaka većoj vrijednosti između fiksnih troškova najskuplje proizvodne jedinice koja vrši usluge sekundarne regulacije i tržišne vrijednosti kapaciteta koji se koristi za vršenje pomoćne usluge automatske sekundarne regulacije.

$$p_{BaseSecCap} = \max (\text{capital costs, market value})$$

- (10) Tržišna vrijednost rezerve kapaciteta sekundarne regulacije (*market value*) se izračunava na različit način, u zavisnosti od vrste tržišne procedure za nabavku, odnosno da li je godišnja ili mjesečna, a na osnovu godišnjih i mjesečnih *forward* cijena na berzi električne energije. Tržišna vrijednost je ograničena u sljedećem obimu:

10 €/MW/h $\leq$ market value $\leq$ 40 €/MW/h

- (11) Graničnu cijenu i ulazne parametre za njeno određivanje objavljuje DERK, najmanje 10 dana prije početka tržišne procedure za nabavku rezerve kapaciteta sekundarne regulacije.
- (12) Cijena naknade za neispunjavanje obaveze obezbjeđenja dodijeljene količine rezerve kapaciteta sekundarne regulacije veća je od granične cijene rezerve kapaciteta sekundarne regulacije. Granična cijena rezerve kapaciteta sekundarne regulacije zavisi od toga da li je rezultat godišnje ($p_{maxSecCapYear}$) ili mjesečne nabavke ($p_{maxSecCapMont}$), a cijena naknade je definirana kao funkcija veće vrijednosti od te dvije cijene.
- (13) Granična cijena rezerve kapaciteta sekundarne regulacije (KM/MW/h) određuje se za svaki kalendarski mjesec. U slučaju da pružalac nije u stanju da obezbijedi alociranu obaveznu količinu rezerve kapaciteta sekundarne regulacije ili da pružalac koji je ugovorio obezbjeđivanje rezerve kapaciteta ne nominira tu rezervu NOS-u na dan D-1, cijena naknade iznosi:

$$p_{PenSecCap} = k_{PenSecCap} * \max(p_{MaxSecCapYear}, p_{MaxSecCapMont}); \quad 1,1 \leq k_{PenSecCap} \leq 1,25$$

- (14) Ukupna finansijska vrijednost naknade za neobezbjeđivanje dodijeljene količine rezerve kapaciteta sekundarne regulacije jednaka je proizvodu količine neobezbijeđene rezerve (P_{FalSec}) i cijene naknade ($p_{PenSecCap}$) za neobezbijeđenu rezervu:

$$C_{Pen} = P_{FalSec} * p_{PenSecCap}$$

- (15) Vrijednost koeficijenta $k_{PenSecCap}$ određuje DERK na prijedlog NOS-a BiH, a u skladu sa ponašanjem učesnika na tržištu, odnosno nivoom neobezbijeđene dodijeljene količine rezerve kapaciteta.”

Član 6.

Iza člana 28. dodaju se novi čl. 28a., 28b., 28c. i 28d. koji glase:

“Član 28a.

(Sekundarna regulacija – energija)

- (1) Svi pružaoci koji su ugovorili obezbjeđenje rezerve kapaciteta sekundarne regulacije su obavezni da dostave ponude za isporuku balansne energije u skladu sa kapacitetima koje su ugovorili. Ponude za balansnu energiju sekundarne regulacije se sastoje od podataka o ponuđenim cijenama za balansnu energiju sekundarne regulacije nagore i nadole za svaki pojedini sat u danu.
- (2) Ponude se dostavljaju najmanje jedan dan unaprijed, a najviše mjesec dana unaprijed, na satnom nivou, posebno za sekundarnu regulaciju nagore i za sekundarnu regulaciju nadole. Pružaoci ponude podnose na satnom nivou i to samo po jednu ponudu na nivou pružaoca.
- (3) Sekundarna energija se aktivira proporcionalno ugovorenom kapacitetu. Energija sekundarne regulacije se pružiocima plaća po ponuđenim cijenama.
- (4) Razlika između ponuđene cijene energije za sekundarnu regulaciju nagore ($p_{SecEnUp}$) i cijene energije za sekundarnu regulaciju nadole ($p_{SecEnDow}$) u određenom satu je unutar reguliranog obima, odnosno manja ili jednaka od maksimalne vrijednosti ove razlike S (€/MWh).

$$p_{SecEnUp} - p_{SecEnDow} \leq S$$

- (5) Vrijednost veličine S određuje DERK.

Član 28b.

(Tercijarna regulacija – kapacitet)

- (1) NOS određuje obim potrebne tercijarne rezerve kapaciteta u regulacijskom području BiH, za svaki kalendarski mjesec u godini, uzimajući u obzir i postojeće aranžmane o zajedničkoj rezervi u regulacijskom bloku SHB i druge aranžmane na nivou ENTSO-E.
- (2) NOS određuje posebno obim potrebne rezerve kapaciteta nagore i obim potrebne rezerve kapaciteta nadole.
- (3) NOS obezbjeđuje tercijarnu rezervu kapaciteta nabavkom ove usluge na tržištu putem javnih ponuda. NOS je dužan da sa pružiocima usluga zaključi ugovore u kojima će biti preciziran obim usluga sa detaljnim energetskim i finansijskim veličinama i ostalim potrebnim podacima.
- (4) Postupak za nabavku rezerve kapaciteta tercijarne regulacije se realizira na godišnjem i na mjesečnom nivou.
- (5) U slučaju nemogućnosti nabavke cjelokupnog potrebnog obima rezerve kapaciteta tercijarne regulacije na godišnjem nivou, organiziraju se nabavke nedostajućih vrijednosti rezerve na mjesečnom nivou.
- (6) NOS rangira sve podnijete ponude prema cijeni rezerve kapaciteta tercijarne regulacije, i vrši izbor najpovoljnijih ponuda rezerve kapaciteta tercijarne regulacije (ili sve ponuđene količine ukoliko su ponuđene količine manje od potrebnih količina).
- (7) Cijena rezerve kapaciteta tercijarne regulacije (p_{TerCap}) jednaka je ponuđenoj cijeni kapaciteta tercijarne regulacije koji je izabran u procesu nabavke rezervi kapaciteta tercijarne regulacije.
- (8) U cilju zaštite tržišnog takmičenja gornja granična cijena rezerve kapaciteta tercijarne regulacije definira se kao:

$$p_{MaxTerCap} = k_{TerCap} * p_{TerCap}; \quad 1,1 \leq k_{TerCap} \leq 1,5$$

Graničnu cijenu i osnovne ulazne parametre za njeno određivanje donosi DERK.

Član 28c.

(Tercijarna regulacija – energija)

- (1) Koristeći dnevno tržište balansne energije za tercijarnu regulaciju NOS nabavlja potrebnu balansnu energiju kako bi u realnom vremenu bio u stanju da korigira odstupanja od balansa snaga i referentne vrijednosti frekvencije u regulacijskom području BiH.
- (2) NOS je odgovoran za organiziranje i administriranje dnevnog tržišta balansne energije za tercijarnu regulaciju, a DERK vrši nadzor nad radom ovog tržišta.
- (3) Na dnevnom tržištu balansne energije se prikupljaju ponude učesnika za tercijarnu balansnu energiju i to posebno za energiju regulacije nagore i za energiju regulacije nadole.
- (4) Cijena balansne energije tercijarne regulacije nagore ($p_{TerEnUp}$) je ograničena u cilju zaštite tržišnog takmičenja. Granična cijena balansne energije tercijarne regulacije nagore jednaka je peterostrukoj vrijednosti referentne cijene električne energije na tržištu (p_{MR}):

$$P_{MaxTerEnUp} = 5 * P_{MR}$$

Graničnu cijenu balansne energije tercijarne regulacije nagore donosi DERK.

- (5) Cijena balansne energije tercijarne regulacije nadole ($P_{TerEnDow}$) nije ograničena.

Član 28d.

(Tarifa za sistemsku uslugu)

- (1) Tarifa za sistemsku uslugu (P_{Sys}) služi za pokrivanje troškova nabavke sekundarne rezerve kapaciteta (C_{SecCap}), troškova nabavke tercijarne rezerve kapaciteta (C_{TerCap}) i troškova nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sistemu (C_L).

- (2) Tarifa za sistemsku uslugu iznosi:

$$P_{Sys} = (C_{SecCap} + C_{TerCap} + C_L) / W_C$$

gdje je:

W_C – aktivna električna energija koju preuzimaju kupci (kWh)

- (3) NOS fakturira tarifu za sistemsku uslugu svim licenciranim subjektima koji preuzimaju električnu energiju iz prijenosnog sistema.
- (4) Troškove nabavke sekundarne rezerve kapaciteta, tercijarne rezerve kapaciteta i električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sistemu NOS utvrđuje na godišnjem nivou, nakon obavljenog postupka nabavke ovih usluga. U slučaju nepotpune nabavke, za potrebe određivanja tarife za sistemske usluge može se koristiti procjena ukupnih godišnjih troškova.
- (5) Tarifa za sistemsku uslugu, u pravilu, podešava se jednom godišnje.”

Član 7.

Član 31. mijenja se i glasi:

“Član 31.

(Troškovi gubitaka u prijenosnom sistemu)

- (1) Proračun opravdanih troškova, nastalih usljed gubitaka električne energije u prijenosnom sistemu, zasniva se na godišnjim količinama prenesene energije u skladu sa članom 10. ove metodologije.
- (2) NOS obezbjeđuje energiju za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sistemu nabavkom na tržištu putem javnih ponuda. NOS je dužan da sa pružaocima ove usluge zaključi ugovore.
- (3) Postupak za nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sistemu realizira se na godišnjem nivou. U slučaju nepotpune nabavke na godišnjem nivou, organiziraju se nabavke na mjesečnom nivou.
- (4) Cijena električne energije koja se dobije godišnjom nabavkom električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sistemu je referentna cijena električne energije na tržištu P_{MR} . Ova cijena se može koristiti kao referentna u cilju određivanja drugih cijena propisanih ovom metodologijom.”

Član 8.

U članu 32. stav (3) mijenja se i glasi:

“(3) Cijena prekomjerno preuzete reaktivne energije iz prijenosnog sistema p_R je:

$$p_R = p_{MR} / 9$$

gdje je p_{MR} referentna cijena električne energije na tržištu.”

Član 9.

Član 33. mijenja se i glasi:

“Član 33.

(Odstupanja balansno odgovornih strana od dnevnog rasporeda)

- (1) Vrijednosti odstupanja balansno odgovornih strana od dnevnog rasporeda obračunavaju se na satnom nivou. NOS će obračunavati odstupanja u energetske i finansijske smislu u skladu sa Tržišnim pravilima.
- (2) Balansno odgovorna strana, kojoj pripada tržišni učesnik sa kojim je NOS zaključio ugovor o nabavci energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sistemu, obavezna je platiti troškove odstupanja u skladu sa odredbama iz stava (1) ovog člana.
- (3) Balansno odgovorna strana, kojoj pripada tržišni učesnik sa kojim je operator distributivnog sistema zaključio ugovor o nabavci energije za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu, obavezna je platiti troškove odstupanja u skladu sa odredbama stava (1) ovog člana.
- (4) Poravnanje odstupanja regulacionog područja BiH prema regulacijskom bloku SHB, obavlja se u naturi (energiji) za svaki tarifni period.”

Član 10.

Član 34. mijenja se i glasi:

“Član 34.

(Obračun i fakturiranje pomoćnih i sistemskih usluga)

- (5) Fakturiranje i plaćanje pomoćnih i sistemskih usluga obavlja se na osnovu obračuna pomoćnih i sistemskih usluga koji izrađuje NOS.
- (6) Ovaj obračun se dostavlja balansno odgovornim stranama, kupcima priključenim na prijenosni sistem, elektrodistribuciji Brčko Distrikta BiH i DERK-u. U obračunu se navode finansijske i energetske pozicije NOS-a i balansno odgovornih strana. Također se prikazuju energetske pozicije tržišnih učesnika u odnosu na balansno odgovornu stranu kojoj pripadaju.
- (7) U cilju izrade tačnog obračuna, operatori distributivnog sistema (ODS) dužni su da dostavljaju operatoru prijenosnog sistema (NOS BiH) sve potrebne podatke i informacije.”

Član 11.

Iza člana 35. dodaje se novi član 35a. koji glasi:

“Član 35a.

(Nadzor)

DERK će provoditi aktivnosti nadzora procesa prikupljanja javnih ponuda. U cilju sprječavanja nedozvoljenog ponašanja učesnika na tržištu, DERK će preduzimati odgovarajuće mjere u skladu sa svojim nadležnostima.”

Član 12.

(Obaveze Nezavisnog operatora sistema)

Za sve obaveze navedene u čl. 28., 28a, 28b i 28c. ove metodologije Nezavisni operator sistema će razviti procedure kako bi obezbijedio nesmetano i pravovremeno odvijanje aktivnosti u svojoj nadležnosti. Ove procedure se odnose na izračunavanje obima potreba pomoćnih usluga u regulacijskom području BiH, nabavku pomoćnih usluga na tržištu, provjere ispravnosti tehničkih mogućnosti pružalaca, funkcioniranje balansnog tržišta, definiranje kvaliteta pruženih usluga, odgovarajuće sankcije za nepružanje usluga, obračun i izvještavanje.

Član 13.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u “Službenom glasniku BiH”.

Broj: 04-28-5-214-18/14

16. jula 2014. godine

Tuzla

Predsjedavajući Komisije

Nikola Pejić